

ΤΟΜΟΣ XX

VOLUME XX

**ΔΕΛΤΙΟ
ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΣΠΗΛΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ**

**BULLETIN
DE LA SOCIÉTÉ SPÉLÉOLOGIQUE DE GRÈCE**

**ΑΘΗΝΑ - ATHÈNES
1989 - 1992**

Ψηφιακή Βιβλιοθήκη Θεόφραστος - Τμήμα Γεωλογίας, Α.Π.Θ.

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ
ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΣΠΗΛΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ
1990 - 1992

Πρόεδρος: *Μιχ. Δερμιτζάκης*, Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών
Αντιπρόεδρος: *Άννα Πετροχείλου*, σπηλαιολόγος
Γεν. Γραμματέας: *Γρηγ. Παπαδόπουλος*, γεωλόγος Ε.Ο.Τ.
Ειδ. Γραμματέας: *Χριστίνα Κυριακοπούλου*, σχεδιάστρια
Ταμίας: *Ευάγγελος Τσίμπανης*, μαθηματικός
Βοηθός Ταμιά: *Σταμάτης Κίρδης*, έμπορος
Έφορος Υλικού: *Χαρ. Νικολάου*, τεχνολόγος ηλεκτρολόγος μηχανικός
Έφορος Αρχείου: *Παναγ. Δημητρέας*, μηχανολόγος ηλεκτρολόγος
Επόπτης Κτιρίου: *Γεώργιος Αβτζής*, συντηρητής
Σύμβουλοι: *Νικόλαος Συμεωνίδης*, Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών
Στέφανος Κολοβούρης, βιβλιοδέτης

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ

- Στο *Δελτίο της Ελληνικής Σπηλαιολογικής Εταιρείας* δημοσιεύονται μελέτες, άρθρα και ανακοινώσεις των μελών της, καθώς και μελών άλλων Εταιρειών, Συλλόγων και Οργανώσεων, Ελληνικών ή Ξένων, που συνεργάζονται με την Ελληνική Σπηλαιολογική Εταιρεία.

- Όλες οι δημοσιεύσεις αφορούν τη Γεωγραφία, Γεωλογία, Παλαιοντολογία, Ορυκτολογία, Υδρολογία, Βιολογία, Ζωολογία, Αρχαιολογία, Λαογραφία και Ιστορία των Σπηλαίων και κάθε καρατικής μορφής των Ελληνικών περιοχών.

- Τα κείμενα που δημοσιεύονται εκφράζουν τις απόψεις των συγγραφέων τους. Ιδιαίτερα στα κείμενα που αποτελούν ανακοινώσεις Συνεδρίων, η Συντακτική Επιτροπή δεν μπορεί να επιφέρει οποιαδήποτε ουσιαστική αλλαγή και την ευθύνη έχουν αποκλειστικά οι συγγραφείς τους.

- Αναδημοσίευση άρθρων, εργασιών, ανακοινώσεων ή αποσπασμάτων τους δεν επιτρέπεται χωρίς την έγγραφη άδεια του συγγραφέα τους και της Ελληνικής Σπηλαιολογικής Εταιρείας.

- Οι εργασίες που αποστέλλονται στη Συντακτική Επιτροπή προς δημοσίευση πρέπει να είναι στην τελική τους μορφή, δακτυλογραφημένες και, για τη γλωσσική ομοιομορφία του *Δελτίου της Ε.Σ.Ε.*, στη νεοελληνική γλώσσα, με τη φροντίδα των συγγραφέων.

- Το *Δελτίο της Ελληνικής Σπηλαιολογικής Εταιρείας* εκδίδεται κάθε χρόνο και η κυκλοφορία του είναι διεθνής.

- Για κάθε πληροφορία σχετικά με το *Δελτίο της Ελληνικής Σπηλαιολογικής Εταιρείας* μπορείτε να απευθύνεστε στη διεύθυνση:

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΠΗΛΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
Σίνα 32, 106 72 Αθήνα
Τηλ.: (01) 36.17.824

ΤΟΜΟΣ XX

VOLUME XX

**ΔΕΛΤΙΟ
ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΣΠΗΛΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ**

**BULLETIN
DE LA SOCIÉTÉ SPÉLÉOLOGIQUE DE GRÈCE**

**ΑΘΗΝΑ - ATHÈNES
1989 - 1992**

Ψηφιακή Βιβλιοθήκη Θεόφραστος - Τμήμα Γεωλογίας, Α.Π.Θ.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΠΗΛΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
Μέλος της «ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΕΝΩΣΕΩΣ ΣΠΗΛΑΙΟΛΟΓΙΑΣ»
Γραφεία: Σίνα 32, 106 72 ΑΘΗΝΑ
Τηλέφωνο: 36.17.824

SOCIÉTÉ SPÉLÉOLOGQUE DE GRÈCE
Membre de l' «UNION INTERNATIONALE DE SPÉLÉOLOGIE»
Bureau: 32, rue Sina, 106 72 ATHÈNES, GRÈCE
Téléphone: 01-36.17.824

«ΔΕΛΤΙΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΣΠΗΛΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ»

Ετήσια έκδοση της Ε.Σ.Ε.

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ: Α. Αθανασίου, Γεωλόγος
Βοηθός: Σ. Ρουσιάκης, Γεωλόγος

«BULLETIN DE LA SOCIÉTÉ SPÉLÉOLOGIQUE DE GRÈCE»

Edition annuelle de la S.S.G.

DIRECTION - CORDINATION: A. Athanassiou, S. Roussiakis

Copyright: Société Spéléologique de Grèce
32, rue Sina
106 72 ATHÈNES, GRÈCE

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

TABLE DES MATIÈRES - TABLE OF CONTENTS

	σελ. page
40 χρόνια της Ελληνικής Σπηλαιολογικής Εταιρείας <i>Les 40 années de la Société Spéléologique de Grèce</i>	9
Μ. ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ: Ελληνικά σπήλαια και τουριστική ανάπτυξη <i>M. TRIANTAPHYLLOU: Les grottes Helléniques et le développement de tourisme</i>	28
Κ. ΠΑΡΑΓΚΑΜΙΑΝ: Μελέτη του σπηλαιόβιου περιβάλλοντος του Σπηλαίου Αλιστράτης Σερρών, πριν την τουριστική του διευθέτηση <i>K. PARAGAMIAN: Study of the environment of the cave "Alistrati", Serres, before its touristic arrangement</i>	77
Κ. ΠΑΡΑΓΚΑΜΙΑΝ, Σ. ΖΙΒΑΝΟΒΙΤΣ: Preliminary results of the examination of barn owl (<i>Tyto alba</i>) food pellets from two caves in central Crete, Greece <i>Κ. ΠΑΡΑΓΚΑΜΙΑΝ, Σ. ΖΙΒΑΝΟΒΙΤΣ: Πρώτα αποτελέσματα της εξετάσεως εμεσμάτων της γλαυκός Tyto alba από δύο σπήλαια της κεντρικής Κρήτης</i>	95
Α. ΠΕΤΡΟΧΕΙΛΟΥ: Σπήλαιο "Αθανασίου Διάκου" Άνω Μουσουνίτσας, Παρνασσίδος, Φωκίδος <i>A. PETROCHILOU: La grotte "Ath. Diakou" - Ano Moussounitsa, Parnassis, Fokis</i>	98
Α. ΠΕΤΡΟΧΕΙΛΟΥ: "Σπηλιά Βλαστού" Αγίων Αποστόλων, Καλάμου, Αττικής <i>A. PETROCHILOU: La grotte "Blastou" - Kalamos, Attique</i>	101
Α. ΠΕΤΡΟΧΕΙΛΟΥ: Σπήλαιο "Γλυφάδα" Δυρού Λακωνίας - Νέα τμήματα <i>A. PETROCHILOU: La grotte "Glyfada" - Dyros, Laconia. Nouvelles parties</i>	104
Α. ΠΕΤΡΟΧΕΙΛΟΥ: Βάραθρο "Δρακοπήγαδο" Μαυροβουνίου, Καναλίων, Μαγνησίας <i>A. PETROCHILOU: Le gouffre "Dracopegado" - Mavrouounio, Kanalia, Magnessia</i>	110
Μ. ΧΑΛΚΙΑΔΑΚΗΣ: Γεωλογικές παρατηρήσεις στο βάραθρο "Δρακοπήγαδο" Μαυροβουνίου, Καναλίων, Μαγνησίας <i>M. CHALKIADAKIS: Observations géologiques au gouffre "Dracopega-</i>	113

do" - *Mavrovounio, Kanalia, Magnessia*

- A. ΠΕΤΡΟΧΕΙΛΟΥ: Βάραθρο "Χαροβράσια" Καναλίων, Μαγνησίας 114
A. *PETROCHILOU: Le gouffre "Charovrassia" - Kanalia, Magnessia*
- B. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ: Τα σπήλαια στην περιοχή της Αμφιλοχίας 116
V. *PAPADOPOULOS: Recherches spéléologiques à la région d'Amphilochia*
- K. ΠΑΡΑΓΚΑΜΙΑΝ: Απολογισμός δραστηριοτήτων του Τμήματος Κρήτης 123
της Ε.Σ.Ε. από την επανίδρυσή του - Η πρώτη τριετία
K. *PARAGAMIAN: Bilan des actions du Département de Crète de la S.S.G.*
- K. ΠΑΡΑΓΚΑΜΙΑΝ: Σπηλαιολογικές έρευνες στην Κοινότητα Αξού Ρεθύμνου Κρήτης - Τα βάραθρα "Ξεπατωμένος Τάφος" και "Της Νάκας ο Τάφος" 129
K. *PARAGAMIAN: Speleological investigations at the village Axos, Rethymnon, Crete - The potholes "Xepatomenos Tafkos" and "Nakas Tafkos"*
- K. ΠΑΡΑΓΚΑΜΙΑΝ: Σπηλαιολογικές έρευνες στην Κοινότητα Αξού Ρεθύμνου Κρήτης - Το Σπήλαιο Καμαρίτη 133
K. *PARAGAMIAN: Speleological investigations at the village Axos, Rethymnon, Crete - The cave "Kamaritis"*
- K. ΠΑΡΑΓΚΑΜΙΑΝ: Σπηλαιολογικές έρευνες στην Κοινότητα Αξού Ρεθύμνου Κρήτης - Τα σπηλαιοβάραθρα "Κακαλώνια" και "Του Βουνού" 140
K. *PARAGAMIAN: Speleological investigations at the village Axos, Rethymnon, Crete - The potholes "Kakalonia" and "Tou Vounou"*
- K. ΠΑΡΑΓΚΑΜΙΑΝ: Βάραθρα στην περιοχή της Κοινότητας Γωνιών, Μαλεβιζίου, Κρήτης: "Σημαντηράκι", "Ξερακολάγκουφο Ι", "Ξερακολάγκουφο ΙΙ", "ΡΙκομάσχαλο", "Πόρος του Στενού Λαγγού", "Το Λακκί του Κονταρή" και "Σαρνιτσολάκι" 144
K. *PARAGAMIAN: Seven potholes at Gonies, Malevizion, Crete*
- K. ΠΑΡΑΓΚΑΜΙΑΝ: Βάραθρα στην περιοχή της Κοινότητας Γωνιών, Μαλεβιζίου, Κρήτης: Το βάραθρο "Ψηστράκι" 155
K. *PARAGAMIAN: The pothole "Psistraki" at Gonies, Malevizion, Crete*
- Γ. ΝΑΘΕΝΑΣ: Βάραθρα στην περιοχή της Κοινότητας Γωνιών, Μαλεβιζίου, Κρήτης: "Καστέλλος", "Κατσούφενας Καμαράκι", "Τρικοκέφαλο", "Σκάλα Αντιχτή", "Κωνσταντή", "Μέση Πλατών", "Κάτη Λακκί", "Μαυριάνου" και "Λάκκος Μαυριάνου" 160
G. *NATHENAS: Nine potholes at Gonies, Malevizion, Crete*
- K. ΠΑΡΑΓΚΑΜΙΑΝ: Βάραθρα στην περιοχή της Κοινότητας Γωνιών, Μαλεβιζίου, Κρήτης: Τα βάραθρα "Κυνηγόταφος" και "Σκαρρόλιθου" 172
K. *PARAGAMIAN: The potholes "Kynegotafkos" and "Skararolithou" at Gonies, Malevizion, Crete*

- Κ. ΠΑΡΑΓΚΑΜΙΑΝ, Γ. ΝΑΘΕΝΑΣ: Βάραθρα στην περιοχή της Κοινότητας Γωνιών, Μαλεβιζίου, Κρήτης: Τα βάραθρα "Ψαρογένη Τρύπα", "Σφεντιλιδολάκι Ι", "Πρίνου Τάφος", Του Ξερακιά το Αρμί, "Πίσω Λαγκός", "Συκίδι" και το σπήλαιο "Ανεμοσπηλιά" 178
- Κ. PARAGAMIAN, G. NATHENAS: *Six potholes and a cave at Gonies, Malevizion, Crete*
- Γ. ΝΑΘΕΝΑΣ: Το βάραθρο "Του Στεφανάκη ο Τάφος" της Κοινότητας Αϊδονοχωρίου, Ηρακλείου, Κρήτης 189
- Γ. NATHENAS: *The pothole "Του Stefanaki o Tafkos" at Aidonochorion, Heraklion, Crete*
- Κ. ΠΑΡΑΓΚΑΜΙΑΝ: Το βάραθρο "Του Αράπη η Τρύπα" της Κοινότητας Σελίων, Αποκορώνου, Κρήτης 191
- Κ. PARAGAMIAN: *The pothole "Του Arapi i Trypa" at Selia, Apokorou, Crete*
- Κ. ΠΑΡΑΓΚΑΜΙΑΝ: Τα βάραθρα "Ανώνυμο" και "Χοιρότρυπα" της Κοινότητας Γερακίου, Πεδιάδας, Ηρακλείου, Κρήτης 194
- Κ. PARAGAMIAN: *The potholes "Anonymous" and "Hoerotrypa" at "Geraki", Heraklion, Crete*
- Κ. ΠΑΡΑΓΚΑΜΙΑΝ: Το βάραθρο "Στου Μώκου τον Πόρο" Κρουσσώνα, Ηρακλείου, Κρήτης 196
- Κ. PARAGAMIAN: *The pothole "Stou Bokou ton Poro" at Kroussonas, Heraklion, Crete*
- Γ. ΝΑΘΕΝΑΣ: Το βάραθρο "Τρικολάκκι" του Δήμου Ανωγειών, Μυλοποτάμου, Κρήτης 198
- Γ. NATHENAS: *The pothole "Trikolakki" at Anogeia, Mylopotamos, Crete*
- Γ. ΝΑΘΕΝΑΣ: Τα βάραθρα "Μαρκομιχάλη" και "Κοντολιό" της Κοινότητας Αστυρακίου, Μαλεβιζίου, Κρήτης 200
- Γ. NATHENAS: *The potholes "Markomichali" and "Kontolio" at Astyrakion, Malevizion, Crete*
- Γ. ΝΑΘΕΝΑΣ: Σπηλαιολογικές έρευνες στην Κοινότητα Δαμάστας, Μαλεβιζίου, Κρήτης 203
- Γ. NATHENAS: *Speleological investigations at Damasta, Malevizion, Crete*
- Κ. ΠΑΡΑΓΚΑΜΙΑΝ: Βάραθρο "Ο Τάφος στα Πετραδολάκια" Ανωγειών, Μυλοποτάμου, Κρήτης - Το χρονικό της εξερεύνησης του βαθύτερου βαράθρου της Ελλάδας 206
- Κ. PARAGAMIAN: *The pothole "Ο Tafkos sta Petradolakia" at Anogeia Mylopotamou, Crete*
- Κ. ΠΑΡΑΓΚΑΜΙΑΝ: Το βάραθρο "Τάφος" της Κοινότητας Ροτασίου, της επαρχίας Μονοφατισίου, Κρήτης 214
- Κ. PARAGAMIAN: *The pothole "Tafkos" at Rotassion Monofatsiou, Crete*

- Κ. ΠΑΡΑΓΚΑΜΙΑΝ: Το βάραθρο "Ξεπατωμένη Λατσιίδα" της Κοινότητας 216
 Λαγού, Λασιθίου, Κρήτης
 Κ. PARAGAMIAN: *The pothole "Xepatomeni Latsida" at Lagos Lassithiou, Crete*
- Γ. ΝΑΘΕΝΑ: Ανώνυμο βάραθρο της περιοχής "Βουλισμένο Αλώνι" Τυλίσσου, Μαλεβιζίου, Κρήτης 217
 Γ. NATHENAS: *A pothole at "Voulismeno Aloni", Tyllissos, Malevizion, Crete*
- Σ. ΠΑΤΡΑΜΑΝΗΣ: Το σπηλαιοβάραθρο "Μαθιά Μετόχι" της Κοινότητας 218
 Μαθιά, Ηρακλείου, Κρήτης
 Σ. PATRAMANIS: *The pothole-cave "Mathia Metochi" at Mathia, Heraklion, Crete*
- Σ. ΠΑΤΡΑΜΑΝΗΣ: Το σπήλαιο "Αχερόσπηλιος" της Κοινότητας Κορφών, 219
 Μαλεβιζίου, Κρήτης
 Σ. PATRAMANIS: *The cave "Acherospelios" at Korfes, Malevizion, Crete*
- Κ. ΠΑΡΑΓΚΑΜΙΑΝ: Βάραθρο "Σιπούλι" Λιβαδιών, Μυλοποτάμου, Κρήτης 220
 Κ. PARAGAMIAN: *The pothole "Sipouli" at Livadia Mylopotamou, Crete*
- Γ. ΝΑΘΕΝΑΣ: Το βάραθρο "Περιστερόταφκος" της Κοινότητας Μαράθου, 222
 Μαλεβιζίου, Κρήτης
 Γ. NATHENAS: *The pothole "Peristerotafkos" at Marathos, Malevizion, Crete*
- Γ. ΝΑΘΕΝΑΣ: Δύο ανώνυμα βάραθρα της Κοινότητας Σισών, Ρεθύμνης 224
 Γ. NATHENAS: *Two potholes at Sisses, Rethymnon, Crete*
- Κ. ΠΑΡΑΓΚΑΜΙΑΝ: Βάραθρα του νησιού Δία, Ηρακλείου, Κρήτης 226
 Κ. PARAGAMIAN: *Potholes of Dia island, Heraklion, Crete*
- Κ. ΠΑΡΑΓΚΑΜΙΑΝ: Σπηλαιολογικές έρευνες στην περιοχή της Κοινότητας 231
 Αρχαγγέλου Ρόδου
 Κ. PARAGAMIAN: *Speleological investigations at Archangelos, Rhodes*
- Κ. ΠΑΡΑΓΚΑΜΙΑΝ: Σπηλαιολογικές έρευνες στην Κάρπαθο 239
 Κ. PARAGAMIAN: *Speleological investigations on Karpathos island*
- Κ. ΠΑΡΑΓΚΑΜΙΑΝ: Το σπήλαιο της Κοινότητας Μικρολίμνης Πρεσπών, 245
 Νομού Φλώρινας
 Κ. PARAGAMIAN: *The cave of Mikrolimni, Florina*
- Κ. ΠΑΡΑΓΚΑΜΙΑΝ: Το βάραθρο "Δαούλα" της Κοινότητας Βατοχωρίου 247
 Φλώρινας
 Κ. PARAGAMIAN: *The pothole "Daoula" at Vatochorion, Florina*